

Udkast

AFTALE OM REDNINGSBEREDSKABET EFTER 2006

7. november 2006

Der er mellem [partierne] indgået følgende aftale om redningsberedskabets ordning i perioden 2007 - 2010.

Indledning

1. Partierne er af den fælles opfattelse, at et moderne samfund som det danske til stadighed må arbejde for at reducere sårbarheden og øge robustheden for at kunne modstå de nye udfordringer og risici, som samfundet står overfor. Udviklingen i det danske samfund og verdenen i øvrigt har således betydet, at vilkårene for beredskabet har ændret sig. Det gælder i forhold til den sikkerhedspolitiske situation, herunder terror og globalisering, konsekvenserne af den teknologiske udvikling og de naturskabte ulykker og katastrofer. Som en konsekvens heraf vil kravene til beredskabet og dermed beredskabets opgaver også fremadrettet være i udvikling, hvorfor beredskabets kapaciteter må justeres i takt hermed.

Ændringer i trusler og risici

2. Den konventionelle militære trussel mod Danmark vurderes at være bortfaldet i en overskuelig fremtid, men nye asymmetriske, dynamiske og uforudsigelige trusler er kommet til. Terrortruslen stiller krav til redningsberedskabet om at være klar til assistance med henblik på at afhjælpe virkningerne af et eventuelt terrorangreb, der kan have karakter af flere samtidige angreb som eksempelvis i Madrid, hvor der var tale om i alt 13 bomber rettet mod det spanske jernbanenet eller London, hvor der var tale om 5 samtidige angreb mod jernbane og busser. Partierne er derfor enige om, at forskydningen af redningsberedskabets beredskab i forhold til krigsrelaterede civilforsvarsopgaver mod fredsmæssige opgaver kan fortsættes. Endvidere at terrortruslen indebærer, at navnlig området vedrørende koordination og ledelse af det samlede beredskab skal styrkes, at redningsberedskabet skal have en stående kapacitet til at imødegå konsekvenserne af uvarslede terrorangreb, samt at beredskabet skal være tilstrækkeligt robust til at kunne håndtere flere samtidige og omfattende indsatser.

3. Den teknologiske udvikling giver sammen med en stigende specialisering i samfundet et mere komplekst samfund, hvor vigtige infrastrukturområder som bl.a. transport, energiforsyning og it- og telekommunikation har en høj grad af indbyrdes afhængigheder. Det medfører en større kompleksitet og sårbarhed, idet uheld, nedbrud og forsætlige angreb mod et system hurtigt kan få betydning for en bred vifte af vigtige samfundsfunktioner - også på tværs af landegrænser. Hertil kommer, at vurderingerne i bl.a. den nationale sårbarhedsudredning peger på, at risikoen for sådanne ulykker er stigende, og at ulykkernes omfang ligeledes må forventes at øges som følge af større transportmængder, større oplag osv. Fyrværkeriulykken i Seest i 2004 var et eksempel herpå. Partierne er enige om, at den teknologiske udvikling kan give anledning til mangeartede og vidt forskellige skadestyper, og at disse forhold må tages i betragtning i forbindelse

med dimensioneringen af redningsberedskabets indsatskapacitet. Derfor er der behov for at udvikle en større redundans i det statslige redningsberedskab, så beredskabet bedre bliver i stand til at håndtere flere omfattende ulykker og katastrofer, herunder som følge af terror, samtidig. Dette gælder såvel nationalt som internationalt. Som et led heri bør den tværgående krisestyringskapacitet og koordination af indsatsressourcer styrkes.

4. Endelig har flere beredskabsmæssige udfordringer gennem de senere år været forårsaget af vejrphenomener, og partierne finder, at beredskabet fortsat skal være i stand til at håndtere disse naturskabte hændelser.

5. Globaliseringen, der er et grænseoverskridende fænomen drevet af udbredelsen af markedsøkonomi, frihandel og teknologiske landvindinger, medfører en internationalisering af problemer, idet f.eks. konflikter, sygdomme, miljøproblemer m.v. hurtigere kan spredes. Det øger sandsynligheden for, at trusler og risici, der udspringer i andre regioner, kan få betydning for Danmark. En væsentlig sikkerhedspolitisk konsekvens af globaliseringen er således, at ikke-geografiske faktorer får større betydning for trusselsbilledet, og at ingen stater eller regioner kan tillade sig at ignorere grundlæggende problemer og konflikter i selv fjerne dele af verden. Derfor er partierne enige om, at redningsberedskabet skal kunne bidrage til at afhjælpe konsekvenserne af hændelser, ulykker og katastrofer, der opstår i andre lande, men som hurtigt kan ramme Danmark i form af f.eks. pandemier og husdyrsygdomme.

6. Terrortruslen, epidemier og forureningsulykker respekterer ikke landegrænser, og der foregår et intensiveret internationalt samarbejde om disse spørgsmål. Med fremvæksten af den internationale terrorisme har der endvidere vist sig et stigende behov for multilaterale militære indsatser og civile humanitære indsatser, og internationalt samarbejde har fået øget fokus. Dette indebærer således, at den indre sikkerhed er nært forbundet med internationale forhold, og dermed til behovet for at kunne bidrage til løsningen af humanitære katastrofer med civile midler eksempelvis i form af redningsberedskabets internationale indsats. Partierne er derfor enige om, at redningsberedskabets kapacitet hertil bør styrkes.

Øvrige rammebetingelser

7. 1. januar 2007 træder kommunalreformen i kraft. Reformen indebærer en reduktion i antallet af kommuner fra 271 til 98. Dette må forventes generelt at øge kommunernes bæredygtighed, hvilket må antages at medføre, at det kommunale redningsberedskab bliver mere målrettet og effektivt til løsning af de dagligdags hændelser. Samtidig hermed er reglerne for kommunernes dimensionering af redningsberedskabet blevet ændret pr. 1. september 2005 med en 2-årig overgangsperiode. Kommunerne skal fremover selv dimensionere deres beredskaber efter en konkret lokal risikovurdering, så beredskabet - på baggrund af det af kommunalbestyrelsen fastsatte serviceniveau - skræddersys til den enkelte kommunes risikoprofil og behov. Med de større kommuner og den næsten samtidige indførelse af risikobaseret dimensionering af kommunernes beredskab er de oprindelige forudsætninger for at etablere de kommunale støttepunkter (nuværende niveau 2) ændret. Hertil kommer, at de kommunale støttepunkter i stor udstrækning er anvendt til indsatser i de kommuner, hvor støttepunkterne er placeret.

Partierne er derfor enige om, at de nuværende kommunale støttepunkter i videre omfang bør indtænkes som en væsentlig ressource i de kommunale beredskaber, herunder på tværs af kom-

munegrænserne. Det medfører, at det nuværende niveaudelte beredskab med tre niveauer forenkles og ændres til 2 niveauer.

Niveau 1 skal fortsat varetages af kommunerne og kunne dække de dagligdags behov evt. med bistand fra nabokommunen.

Det nye niveau 2 skal varetages af det statslige redningsberedskab og skal kunne yde assistance til de kommunale redningsberedskaber ved alle større eller mere komplekse ulykker og katastrofer, der kræver specialmateriel, specialuddannelse og store mandskabsstyrker. Det statslige redningsberedskab skal sikres den fornødne robusthed til endnu bedre at kunne varetage disse opgaver samt til at kunne deltage i internationale indsatser.

8. Ved kongelig resolution af 19. januar 2004 blev Beredskabsstyrelsen med tilhørende opgaver pr. 1. februar 2004 overført fra indenrigs- og sundhedsministerens til forsvarsministerens ressort. Denne samling har åbnet mulighed for, at der blandt andet inden for det statslige redningsberedskabs støttestrukturer er en række muligheder for at udnytte de servicefællesskaber, som opstilles inden for Forsvarsministeriets koncern, samt at der på en række områder kan ske en samtænkning af uddannelsesvirksomheden i forsvaret, hjemmeværnet og det statslige redningsberedskab. Endvidere giver samlingen forbedrede muligheder for at udnytte fælles ressourcer i forbindelse med både nationale og internationale indsatser. Der kan herved udspares ressourcer, som kan anvendes til andre initiativer på beredskabsområdet.

9. Partierne er enige om, at evaluering af store indsatser og indsatser med et usædvanligt forløb er væsentligt i forhold til fremadrettet forebyggelse og planlægning og bør derfor prioriteres yderligere. Aktiviteterne bør rette sig såvel mod det forebyggende som det afhjælpende beredskab med henblik på at sikre, at ny viden gennem erfaringsindsamling og forskning tilvejebringes og anvendes til gavn for samfundets robusthed og som et bidrag til et øget helhedssyn på beredskabsområdet.

10. Partierne er endvidere enige om, at tilsynet med og rådgivningen af kommunerne samt den forebyggende indsats og de beredskabsfaglige uddannelser bør styrkes. Hertil kommer den fortsatte udvikling og forankring af ODIN (On Line Data Indberetning) og ressourcedatabasen. Behovet for styrkelse af dette myndighedsområde skal bl.a. ses i lyset af at behovet for at kunne følge udviklingen i kommunerne tæt bliver mere udtalt efter indførelsen af risikobaseret dimensionering af de kommunale redningsberedskaber, og de frihedsgrader dette medfører for det kommunale selvstyre.

Sammenfattende vurdering

11. Sammenfattende er partierne enige om, at den udvikling af redningsberedskabet, som i lyset af 11. september 2001 blev påbegyndt med den politiske aftale om redningsberedskabet efter 2002, bør fortsættes. Dog har nye asymmetriske, dynamiske og uforudsigelige trusler i mellemtiden manifesteret sig som mere nærværende end tidligere – blandt andet ved terrorangrebene i USA, på Bali, i Madrid, London og senest i Egypten.

Der er derfor også enighed om, at den fortsatte udvikling af redningsberedskabet bør lægge vægt på udvikling af kapaciteter til at håndtere følgerne af eventuelle terrorangreb mod Dan-

mark, forebyggelse af større ulykker og katastrofer samt ikke mindst kapaciteter til at deltage i internationalt samarbejde, jf. nedenstående tabel:

Behov for styrkelse af kapaciteter som følge af ændrede trusler og risici

Ændret trussel	Virkning	Område	Behov for styrkede kapaciteter
Nye asymmetriske, dynamiske og uforudsigelige trusler	Antallet af tænkelige angrebsmål er vokset stærkt, og de mulige konsekvenser af et angreb er blevet voldsommere	Terrorberedskabet	Koordination af den tværgående beredskabsplanlægning bør styrkes. Kapaciteterne til afhjælpende indsats, herunder koordination af indsats og ledelse, samt evnen til at håndtere kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare angreb bør styrkes. Internationalt samarbejde bør styrkes.
Globalisering og den teknologiske udvikling	Øget kompleksitet, specialisering og afhængighed mellem sektorer. Øget hastighed i global spredning af problemer	Forebyggelse	Tæt koordination og informationsudveksling mellem de ansvarlige myndigheder skal sikres. Sårbarhedsovervågning, tværgående krisestyringskapacitet og koordination af indsatsressourcer bør styrkes. Internationalt samarbejde bør styrkes.
Forøget indirekte trussel	Øget behov for international opgaveløsning	Internationalt samarbejde	Kapaciteterne til at indsætte assistencestyrker til international humanitær støtte/katastrofebistand og eksperter til civiladministration i.f. civilbeskyttelse. Det skal sikres, at Danmark kan modtage udenlandske assistencestyrker ved katastrofer.

Tilpasning og udvikling af redningsberedskabet

12. På baggrund af ovenstående tilpasses redningsberedskabet således:

- Det statslige redningsberedskab støttestruktur i forhold til personale, regnskab, materiel, kasernedrift mv. indtænkes i størst muligt omfang i de servicefællesskaber, der er eller er under etablering i forsvaret. De udsparede ressourcer anvendes til nye initiativer på beredskabsområdet.
- Der etableres et fleksibelt og "virtuelt" uddannelsessystem med faglig og organisatorisk forankring i Beredskabsstyrelsen, hvorved der opnås en mere nutidig og tilpassningsdygtig struktur, der i højere grad matcher markedets behov og ønsker samt åbner mulighed for en optimal ressourceudnyttelse inden for Forsvarsministeriets samlede koncern.
- Hold- og indsatslederuddannelsen samles ved Beredskabsstyrelsens Tekniske Skole i Tinglev, ligesom en række kursus- og uddannelses tilbud flyttes til hjemmeværnets kursus ejendom i Søgårdlejren, Hjemmeværnsskolen i Nymindegab, Forsvarsakademiets kursuscenter på Høveltegård og Forsvarets Sundhedstjenestes kursuscenter på Flyvestation Skalsstrup. Herved kan Beredskabsstyrelsens Højskole i Snekkersten nedlægges og bygningerne afhændes, ligesom Beredskabsstyrelsens Center for Lederuddannelse på Bernstorff Slot kan nedlægges. De udsparede ressourcer anvendes til nye initiativer på beredskabsområdet.
- Det overvejes i perioden at flytte Beredskabsstyrelsen i Birkerød til Bernstorff Slot, hvorved der kan opnås en mere central placering i forhold til den øvrige krisestyringsorganisation, ligesom der kan opnås en mindre besparelse på lejeudgifter, som kan anvendes til andre formål inden for beredskabsområdet.
- Det krigsmæssige beredskab i form af ambulancetjeneste, 3-måneders beredskabet (mobiliseringsstyrken på 5.000 personer) samt motorudskrivningstjenesten nedlægges, og de derved frigjorte ressourcer anvendes til nye initiativer på beredskabsområdet.

- De nuværende 9 støttepunktskommuner tilbydes vederlagsfrit at anvende det statsligt finansierede støttepunktsmateriel, idet den statslige finansiering samtidig hermed ophører. De udsparede ressourcer anvendes til andre formål på beredskabsområdet.
- Der etableres et CBRN-institut, der kan varetage alle CBRN-specialopgaver relateret til sikkerhedsmæssige trusler. Instituttet etableres med udgangspunkt i det nuværende biologiske beredskab, der er etableret på Serum instituttet i et samarbejde med forsvaret.
- Atomberedskabet styrkes, herunder blandt andet atomberedskabet på Færøerne og i Grønland.
- Der afsættes midler til fornyelse af materiellet ved gasrenseberedskabet på Bornholm.
- Der afsættes ressourcer til planlægning og gennemførelse af øvelsesvirksomhed på centralt niveau, herunder særligt krisestyringsøvelser og fuld-skala øvelser, idet deltagende sektorer og myndigheder afholder udgifter forbundet med egen deltagelse heri.
- Indsatslederuddannelsen udvides fra de nuværende obligatoriske tre uger til syv uger, jf. regeringens terrorhandlingsplan.
- Der etableres en hjemmeside (www.kriseinfo.dk) med henblik på information til befolkningen i krisituationer, jf. regeringens terrorhandlingsplan.
- Kapacitet til rådgivning, vejledning og tilsyn med de kommunale beredskaber styrkes.
- Der etableres et evalueringsinstitut i Beredskabsstyrelsen, der udformes som et ikke ansvarsplacerende sagkyndigt institut med mulighed for efter behov at tilknytte eksterne eksperter.
- Frivilligcentret i Hedehusene videreføres.
- Hverveindsatsen til den frivillige indsatsstyrke (DFI) ved frivilligcenteret i Hedehusene og Beredskabscenteret i Herning styrkes.
- Der etableres et landsdækkende register vedr. frivilligt personel, der kan indsættes til såvel national som international indsats, hvilket indebærer, at det statslige redningsberedskab får øget kapacitet til at deltage i flere store samtidige indsatser både nationalt og internationalt.
- Der iværksættes en fornyelse og tilførsel af yderligere materiel på de fem statslige beredskabscentre og ved frivilligcentret i Hedehusene, ligesom garageringsforholdene forbedres.
- Der etableres et stående beredskab til bistand i forbindelse med brand ombord i skibe til søs.

Andre forhold

13. Danmark har aktivt arbejdet for at sætte beredskabsspørgsmål på dagsordenen i internationale fora, og partierne er enige om, at der fortsat bør være fokus på udviklingen af civilbeskyttelsessamarbejdet inden for EU, der de seneste år har vedtaget en række udviklingsmål inden for beskyttelse af den kritiske infrastruktur, styrkelse af indsatsberedskabet (herunder arbejdes der – på forslag fra den danske regering – hen mod opbygning af et modulbaseret beredskab), information til befolkningen og internationalt koordinerede initiativer med særlig fokus på samlet indsats mod terrorisme. Partierne er enige om, at Danmark derfor bør have kapaciteterne til at kunne indsætte assistencestyrker til international humanitær støtte og eksperter til civiladministration inden for civilbeskyttelse i længere perioder, ligesom Danmark bør kunne bidrage substantielt til et modulbaseret beredskab. Det skal endvidere sikres, at Danmark kan modtage udenlandske assistencestyrker ved katastrofer.

Med hensyn til myndighedsopgaverne vedrørende internationalt samarbejde om civilbeskyttelse er partierne enige om, at det internationale engagement på beredskabsområdet i EU, FN og NATO fra dansk side bør styrkes som en konsekvens af Danmarks mere aktive engagement inden for

området og den generelle udvikling og styrkelse af området internationalt. Den øgede fokus på det internationale samarbejde på civilbeskyttelsesområdet skaber grundlag for udsendelse af en fast dansk rådgiver ved EU-repræsentationen i Bruxelles.

14. Den teknologiske udvikling, øget kompleksitet, specialisering og afhængighed mellem og inden for de forskellige sektorer medfører, at den kritiske infrastruktur bliver mere sårbar. Partierne er derfor enige om, at den nuværende fokus på sårbarhedsovervågningen bør fortsættes med de årlige sårbarhedsrapporter, således at de enkelte sektorer kan forebygge, begrænse og afhjælpe nedbrud og skader i samarbejde med eksterne aktører.

15. Partierne er enige om behovet for at nyttiggøre det samlede potentiale af frivillige i totalforsvaret. Derfor bør det eksisterende frivilligkontaktudvalgs opgaver redefineres og udvides således, at disse omfatter både redningsberedskabets og hjemmeværnets frivillige. Kontaktudvalget sammensættes både af de operative myndigheder, Beredskabsstyrelsen, Hjemmeværnskommandoen, Kommunernes Landsforening (som repræsentant for de kommunale redningsberedskaber) og Københavns Brandvæsen m.fl. samt repræsentanter fra frivilligorganisationen Beredskabsforbundet og repræsentanter for de frivillige i Hjemmeværnets Landsråd. Frivilligkontaktudvalget skal danne rammerne for koordination, udvikling samt videns- og erfaringsudveksling om emner i relation til anvendelse, samarbejde, uddannelse, øvelser, informations- og rekrutteringskampagner m.v. i relation til frivillige i redningsberedskabet og hjemmeværnet.

Samtidig skal der - i tilknytning til ovennævnte styrkelse af frivilligområdet i redningsberedskabet - igangsættes en undersøgelse af, hvorledes frivilligområdet samlet set styrkes ikke mindst efter implementeringen af kommunalreformen og indførelsen af risikobaseret dimensionering. Denne undersøgelse skal i efteråret 2008 komme med anbefalinger til, hvorledes frivilligområdet kan styrkes inden for de fastlagte rammer.

16. Det er besluttet, at der skal etableres et landsdækkende digitalt radiokommunikationssystem. Og der bør derfor afsættes midler til anskaffelse af digitalt radiomateriel til det statslige redningsberedskab samt det statslige redningsberedskabs andel af fællesudgifter i forbindelse med driften af systemet.

17. Tilpasningerne og udviklingen af beredskabet kræver en række investeringer i blandt andet kapacitetstilpasning på ejendomme mv. Der er enighed om, at udgifterne hertil afholdes inden for det statslige redningsberedskabs budgetramme, hvilket betyder at en række tilpasninger i beredskabets nuværende struktur skal foretages for at frigøre ressourcer til investeringer og nye initiativer. Det medfører behov for, at aftalen implementeres over en periode, dog således at fuld implementering er gennemført senest med udgangen af perioden, hvor der vil være opnået balance mellem det statslige redningsberedskabs struktur, økonomi og opgaver. Der udarbejdes en implementeringsplan, som forelægges partierne i foråret 2007.

18. På baggrund af ovenstående fastsættes den økonomiske ramme til det statslige redningsberedskab således (PN 2007)¹:

Alle beløb i mio. kr.	2007	2008	2009	2010
Det statslige redningsberedskab	461,2	491,3	484,7	487,1

Den i pkt. 12 nævnte samtænkning af det statslige redningsberedskabs støttestruktur med forsvarets servicefællesskaber, omlægning af skolestrukturen og nedlæggelse af de krigsmæssige beredskaber samt generelle effektiviseringer på 0.5 % i årene 2008, 2009 og 2010 vurderes ved fuld implementering at frigøre et provenu på ca. 25 mio. kr. årligt. Det betyder, at der ved fuld implementering af nærværende aftale gennemføres en styrkelse af beredskabet med initiativer for i alt ca. 60 mio. kr. om året.

Beredskabsforbundets bevilling styrkes med ca. 1 mio. kr. årligt, således at der afsættes 12 mio. kr. årligt i perioden 2007 – 2010, idet det forudsættes, at styrkelsen på ca. 1 mio. kr. årligt målrettes informationsarbejde og hvervekampagner. Redningsberedskabets informations- og oplysningspulje under Beredskabsstyrelsen nedlægges som følge heraf.

Der afsættes 5 mio. kr. i 2008, 10 mio. kr. i 2009 og 15 mio. kr. i 2010 til anskaffelse af digitalt radioudstyr til det statslige redningsberedskab og til dækning af det statslige redningsberedskabs andel af fællesudgifter ved drift af et landsdækkende digitalt radiokommunikationssystem.

19. Detaljerede oplysninger om struktur og ressourceforbrug, herunder personale, vil fremgå af de årlige finanslove. Endvidere udarbejdes der med skæringsdato den 1. januar en årlig redegørelse om aftalens implementering, som danner grundlag for en drøftelse mellem forligspartierne - første gang den 1. januar 2008.

¹ Nettoindtægter ved salg af ejendomme i perioden 2007-2010 genanvendes i redningsberedskabet.